

Shane Fitzgerald

Het verder verlagen van de huisvestingskosten was voor Jeremy en Shane Fitzgerald een belangrijk argument om deel te nemen aan een bijzonder experiment. Hij huisvest een deel van de veestapel in de buitenlucht, op houtsnippers.

Aantal koeien:	163
Melkquotum:	782.000 liter
Hoeveelheid land:	83 hectare
Vervangingspercentage:	13,7%
Meetmelkproductie per koe:	5855 kg

Shane Fitzgerald

Melken is wel een indooractiviteit

Het weideseizoen duurt bij Fitzgerald 285 dagen

Simpele huisvesting voor jongvee

Ierse melkveehouder beproeft buitenverblijf met hout als ligbedmateriaal

Lekker liggen op houtsnippers

Shane Fitzgerald pioniert graag in zijn bedrijf. Hij test met succes een goedkope manier van 'huisvesting' in de buitenlucht en is sinds 2003 deelnemer in een kruisingsproef met Noors-roodbontvee. Dankzij een tussenkalftijd van 368 dagen kan hij streng selecteren op koeien met hoog eiwit.

tekst **Tijmen van Zessen**

Terwijl melkveehouders in Nederland en Vlaanderen overwegen om hun dieren jaarrond op te stallen, doet Shane

Fitzgerald juist het omgekeerde. De Ierse melkveehouder houdt zijn koeien jaarrond buiten. Hij experimenteert met het

outdoor huisvesten van zijn koeien op houtsnippers, een project van het Ierse landbouwonderzoek. Een bak van dertig bij veertig meter is gevuld met een laag houtsnippers van twintig centimeter. Daaronder begeeft zich een even dikke laag kiezels, die is aangebracht op drainagepijpen. Via deze drainage verplaatsen mest en urine zich van de bak naar een verderop gelegen open mestopslag. 'Omdat het hier jaarlijks meer dan 1100 millimeter regent, spoelt de mest vanzelf tussen de houtsnippers naar de drainage. De houtsnippers spoelen schoon en drogen weer op. Eénmaal per jaar versen we de snipperlaag', vertelt Shane Fitzgerald.

Inscharen bij 1050 kilo gras

In Garrycaheragh Ballynoe, nabij Cork in het zuidwesten van Ierland, melkt Shane met zijn vader Jeremy 160 koeien. Het experiment om de koeien jaarrond in de buitenlucht te laten, past bij de regio, waar een relatief mild zeeklimaat heerst. Maar het sluit ook aan op de lagekostenstrategie van het bedrijf: dit systeem kostte 100.000 euro.

De bedrijfsvoering van Fitzgerald leidt tot een gezinsinkomen van 22 euro per

honderd kilo melk en is typisch Iers: een lang weideseizoen van 285 dagen, een seizoensgebonden afkalfpatroon dat start in januari en eindigt in april en een maximale benutting van weidegras.

Om hier gericht naartoe te werken gebruikt de melkveehouderij in Ierland andere kengetallen dan in Nederland en Vlaanderen. Niet melkproductie per koe of de bedrijfsstandaardkoe (bsk) zijn relevant, maar de 'milk solids' (hoeveelheid vet en eiwit) per hectare en het percentage koeien dat in zes weken kalft. Als koeien niet jaarlijks een kalf brengen, valt de piekproductie niet samen met het moment dat het grasaanbod het hoogst is. 'Wij willen de hoeveelheid vet en eiwit per hectare maximaliseren bij zo laag mogelijke kosten', houdt Shane de doelstelling voor.

Op zijn bedrijf kalft 86 procent van de koeien in zes weken en de hoeveelheid vet en eiwit per hectare zit op 1031 kilo. 'We gaan dit verder verhogen door de graslandproductie op te voeren en de veedichtheid te verhogen.'

Fitzgerald laat zijn koeien op 56 hectare grazen en komt daarmee op een intensiteit ofwel 'stocking rate' van 2,32 koeien per hectare. Om zijn doelstelling te reali-

seren – meer dan 1100 kilo vet en eiwit per hectare is haalbaar – streeft hij er naar om nog meer melk uit het weidegras te produceren. 'Bijvoorbeeld door vroeg in te scharen. Hoe langer je wacht, des te minder is de kwaliteit. Wij scharen in bij een opbrengst van 1050 kilo droge stof per hectare, ook om te voorkomen dat we te veel moeten maaien. Als er heel veel bladmassa in het veld staat, groeit het juist weer te hard. Ik bekijk de groeistadia van de percelen van week tot week en pas daar het inschaarmoment op aan.'

Na selectie 3,73 procent eiwit

Het jonge gras leidt volgens de Ier niet tot lebmaagproblemen. Krachtvoer is bijna taboe; in een normaal jaar krijgt een koe bij Fitzgerald niet meer dan 250 kilo. Bovendien voert hij in het begin van de lactatie en in de droogstand stro. 'Kuilgras is in het weideseizoen uit den boze. Dit voorjaar maakte ik de fout om kuilgras te voeren toen het een periode erg slecht weer was. Het gevolg was dat de koeien nauwelijks nog weidegras aten.'

Een andere tactiek om de vet- en eiwitkilo's per hectare te verhogen is een

streng selectiebeleid in de veestapel. Dankzij de goede vruchtbaarheid – de tussenkalftijd is 368 dagen – en de bijzonder lage uitval van 13,7 procent, kan Fitzgerald jaarlijks veel vee verkopen. 'De koeien met lage eiwitgehalten verkoop ik. Veel collega-melkveehouders hebben de vruchtbaarheid niet op het noodzakelijke niveau en kopen hier gebruiksvet. Door de strenge selectie kwam het eiwitgehalte afgelopen seizoen uit op 3,73 procent.'

De uitmuntende vruchtbaarheid schrijft Fitzgerald mede toe aan de keuze voor crossbreeding in 2003. Hij is deelnemer aan een kruisingsproef met Noors roodbont, opgezet door het onderzoeksinstituut Moorepark. 'De Noors roodbonten zijn sterk in vruchtbaarheid, klauwgezondheid en gehalten.'

Om te blijven profiteren van heterosis benut Fitzgerald intussen drie rassen: jersey, Nieuw-Zeelandse holsteins en dus Noors roodbont. 'Ik heb minder last van mastitisgevallen en pootproblemen onder de melkkoeien, maar dat hangt volgens mij vooral samen met de nieuwe huisvesting. In de oude stal waren de ligboxen te krap en minder hygiënisch dan het ligbed van houtsnippers.'

